

трѣба да са дава кола пари. Тогазъ каква леснотия има при размѣната. Тогава е по добро да правимъ размѣна направо съ стокитѣ си. Че най подиръ, никой не ще поиска да си дава стоката за такива пари, защото той и даромъ може да ги направи, и сѣки ще глѣда само да купува съ тѣхъ. Значи, или досушъ ще са спрѣ размѣната, или ще правѣтъ размѣна безъ пари — стока за стока. А може да са случе йоще по зло: сѣки ще си направи пари, и ще прѣстане да работи, защото — има пари. За да не са развѣдѣтъ паритѣ много, тѣ трѣба да вжрѣжтъ по такава цѣна, която да е равна на разносикитѣ за тѣхната направа, т. е. цѣната имъ да са опредѣлява тѣй както цѣната на стокитѣ. Тогава, разбира са, не трѣба да са боимъ че тѣ ще са развѣдѣтъ много защото ако тѣ са намѣржтъ въ обществото толкова колкото трѣба, то сѣко уголѣмявание на количествата имъ ще умали цѣнността имъ сравнително съ другитѣ стоки; за това този, който ги направи, ще изгуби. Това е все сѣщото както и да направишъ излишни обуца, цѣната имъ, разбира са, ще палне. И тѣй, какъвъ материалъ да са избере за направата на паритѣ? — Паритѣ въ разнo врѣме у разни народи биле сж различни. У Русситѣ, напр., въ старо врѣме стокитѣ сж са размѣнували за кожи, — *куни* — лѣсичи, заешки, но найвече за куни отдѣто е излѣзло старото название на тѣхнитѣ пари *куни* и *мортки* или *мордачки* (муцунки). Понеже тѣхнитѣ предѣди сж правили тжрговия съ кожи съ сѣсѣднитѣ народи, то кожитѣ сж са приемали на радо сърдце отъ сички. Африканскитѣ народи, Негритѣ, употребяватъ вмѣсто пари, кжсчета соль, ржковинки и др. нѣща.¹⁾ Но сичкитѣ поменати родове пари или парични знакове, не сж добри, защото скоро са раз-

1) Нашитѣ предѣди, прѣди да сж биле захванали да си сѣжтъ пари, сж употребявали нѣкои рѣдкости, напр. рако-